

DE-0742
M. Com. (Sem. I) Examination
March / April - 2016
Financial & Management Accounting - II

Time : Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના :

(1)

<p>નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.</p> <p>Name of the Examination : M. COM. (SEM. 1)</p> <p>Name of the Subject : FINANCIAL & MANAGEMENT ACCOUNTING - 2</p> <p>Subject Code No. : 0 7 4 2 Section No. (1, 2.....) : Nil</p>	<p>Seat No. : <input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/><input type="text"/></p> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; text-align: center; width: 100%;">Student's Signature</div>
--	---

(2) નફા-નુકસાન ખાતું અને પાકું સરવૈયું ઉભા ફોર્મમાં તૈયાર કરવું.

૧ (અ) શિવ લિ. નાં ચોપડામાંથી નીચેની માહિતી મળેલ છે. આ માહિતી ૫
તા. ૩૧-૦૩-૨૦૧૫નાં વાર્ષિક હિસાબોમાં કેવી રીતે દર્શાવશો.

વિગત	૨૦૧૧-૧૨	૨૦૧૨-૧૩	૨૦૧૩-૧૪	૨૦૧૪-૧૫
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો	૭૮,૦૦૦	૧,૩૨,૦૦૦	૮૦,૦૦૦	૧,૨૦,૦૦૦
મૂળસ્થાનેથી કપાયેલ આ. વેરો	૧૮,૦૦૦	૧૮,૦૦૦	૧૨,૦૦૦	૧૨,૦૦૦
આવકવેરાની જોગવાઈ	૧,૦૮,૦૦૦	૧,૫૬,૦૦૦	૧,૩૨,૦૦૦	૧,૫૦,૦૦૦
આવકવેરા ખાતાએ આકારેલ આવકવેરો	૮૬,૦૦૦	૧,૬૨,૦૦૦	૧,૨૦,૦૦૦	-
આકારની પૂરી થયા તારીખ	૩૦-૬-૨૦૧૪	૩૦-૮-૧૪	૩૦-૧૦-૧૪	-

(બ) તા. ૩૧-૦૩-૨૦૧૫નાં રોજ શક્તિ લિ.નાં ગોડાઉનમાં આગ લાગી. ૫
આ તારીખે ચોપડે સ્ટોકની કિંમત રૂ. ૭૯,૬૦૦ દર્શાવેલ છે. સ્ટોકની કિંમત
આંકતી વખતે ઉપરોક્ત માલમાં કેટલાંક માલ જેની મૂળકિંમત રૂ. ૬,૯૦૦
છે તેનું બરાબર વેચાણ થતું ન હોવાથી રૂ. ૨,૩૦૦ લખી વાળવામાં આવ્યા
હતા. આ માલનો થોડો ભાગ જેની મૂળકિંમત રૂ. ૩,૪૫૦ હતી તેને ચાલુ
વર્ષે રૂ. ૨૫૦નાં નુકશાને વેચવામાં આવ્યો.
ચાલુ વર્ષની ચોખ્ખી ખરીદી અને ચોખ્ખુ વેચાણ અનુક્રમે રૂ. ૧,૬૨,૦૦૦
અને રૂ. ૨,૨૮,૦૦૦ હતું. કાચા નફાનો દર વેચાણ પર ૨૦% છે. આગમાંથી
બચાવી લીધેલ માલની કિંમત રૂ. ૧,૨૬૧ હતી. દાવાની રકમ શોધો.

૨ માર્ગતી લિ.ની રૂ. ૧૦નો એક એવા ૨,૦૦,૦૦૦ ઈક્વીટી શેર અને રૂ. ૧૦ના ૧૪
એક એવા ૧,૦૦,૦૦૦ ૧૦%નાં રિડીમેબલ પ્રેફરન્સ શેરમાં વહેંચાયેલી
રૂ. ૩૦,૦૦,૦૦૦ની સત્તાવાર થાપણ સાથે સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
તા. ૩૧મી માર્ચ ૨૦૧૪નાં રોજ ૪૦,૦૦૦ પ્રે.શેર અને ૧,૦૦,૦૦૦ ઈક્વીટી
શેર પૂરા ભરાયેલા હતા. જ્યારે ૩૦,૦૦૦ પ્રેફરન્સ શેર પર શેર દીઠ રૂ. ૮ ભરપાઈ
થયા હતા. તા. ૧લી એપ્રિલ ૨૦૧૪નાં રોજ ડિરેક્ટરોએ અંશતઃ ભરાયેલ પ્રેફરન્સ
શેર પર બાકી હપતાની રકમ મંગાવી લઈ કંપનીધારાની જોગવાઈ મુજબ ૩/૫
ભાગનાં પ્રેફરન્સ શેર ૫% પ્રિમિયમ પરત કરવામાં આવ્યા હતા.
ઉપરનામાંથી ઉદ્ભવતી બાકીઓ ઉપરાંત કંપનીનાં ચોપડામાં તા. ૩૧-૦૩-૨૦૧૫નાં
રોજ નીચેની બાકીઓ હતી.

બાકીઓ	રૂ.	બાકીઓ	રૂ.
કાચો નફો	૯,૬૦,૦૦૦	સામાન્ય અનામત	૬,૦૦,૦૦૦
માલનો સ્ટોક (૩૧-૦૩-૧૫)	૩,૭૮,૪૦૦	પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં ફાળો	૧૦,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચ	૫૮,૦૦૦	જામીનગીરી પ્રિમિયમ	૭૦,૦૦૦
રોકડ અને બેંક સિલક	૩,૯૦,૦૦૦	પ્રો.ફંડનાં રોકાણો	૧,૦૦,૦૦૦
દેવાદારો	૯૦,૦૦૦	પ્રો.ફંડનાં રોકાણોનું વ્યાજ	૧૦,૦૦૦

૧૦%નાં ડિબેચર (૩૧-૦૩-૨૦૧૯નાં રોજ પરત કરવાનાં છે.)	૪,૦૦,૦૦૦	નંદન લિ.નાં શેરમાં રોકાણ (૧૦,૦૦૦ શેર દરેક રૂ. ૧૦નાં શેરદીઠ રૂ. ૭ મંગાવેલ)	૭૦,૦૦૦
છૂટા ઓજારો	૩૬,૦૦૦	ડિબેચર વ્યાજ (બાદ : ૩૦%)	૨૮,૦૦૦
વેચાણ ખર્ચા	૭૦,૦૦૦	પ્લાન્ટ યંત્રો	૨૪,૦૦,૦૦૦
લેણીહૂંડીઓ	૪૦,૦૦૦	મકાન	૮,૦૦,૦૦૦
લેણદારો	૫૦,૦૦૦	ડિવિડન્ડ સમતુલા ફંડ	૨,૦૦,૦૦૦
દેવીહૂંડીઓ	૩૬,૦૦૦	કસ્ટમ્સ ડિપોઝીટ	૩૦,૦૦૦
ડિબેચર વટાવ	૨૦,૦૦૦	પ્રોવિડન્ટ ફંડ	૧,૦૦,૦૦૦
નફાનું ખાતુ (૧-૦૪-૨૦૧૪)	૧૪,૦૦,૦૦૦	સ્વીકારેલ બાંધીમુદતની થાપણો.	૮૦,૦૦૦
કરવેરા જોગવાઈ (૦૧-૦૪-૧૪)	૧,૪૦,૦૦૦	અન્ય રોકાણોનું વ્યાજ (ગ્રોસ રૂ. ૨૦,૦૦૦)	૧૫,૪૦૦
જમીન	૪,૦૦,૦૦૦	અગાઉથી ચૂકવેલ	
ગયા વર્ષનો આવકવેરો ચૂકવ્યો	૧,૦૦,૦૦૦	આવકવેરો (૨૦૧૪-૨૦૧૫)	૨,૦૦,૦૦૦

વધારાની માહિતી

- (૧) મકાન પર ૫%, પ્લાન્ટ યંત્રો પર ૫% અને ફર્નીચર પર ૧૦% લેખે ઘસારાની જોગવાઈ કરો.
- (૨) દેવાદારોમાં રૂ. ૧૦,૦૦૦ છ માસથી વધુ મુદતનાં છે. દેવાદારો પર ૫% લેખે ઘાલખાધ અનામતની જોગવાઈ કરો.
- (૩) ૨૦૧૩-૧૪નાં વર્ષ માટે આવકવેરાની રૂ. ૧,૧૬,૦૦૦ની જવાબદારી નક્કી થઈ હતી. ચાલુ વર્ષ માટે આવકવેરાની જોગવાઈ ૫૦% લેખે કરવાની છે.
- (૪) ૨૦૧૪-૧૫નાં વર્ષનાં નફામાંથી ડિરેક્ટરોએ રૂ. ૧,૫૦,૦૦૦ સામાન્ય અનામત ખાતે અને રૂ. ૨૦,૦૦૦ ડિવિડન્ડ સમતુલા ફંડ ખાતે લઈ ગયા બાદ ઈક્વીટી શેર પર ૨૦% લેખે ડિવિડન્ડની ભલામણ કરી છે.

ઉપરોક્ત માહિતીનાં આધારે તમારે તા. ૩૧-૦૩-૨૦૧૫નાં રોજ પૂરા થતા વર્ષ માટે ઊભું નફાનુકશાન ખાતુ અને તેજ દિવસનું ઊભું પાકુ સરવૈયું તૈયાર કરવાનું છે.

૩ શ્રી કમનશીબે પોતાનાં મકાનનો, માલનાં નુકશાનનો અને નફાનાં નુકશાનનો ૧૪ તેમજ સ્થિર ખર્ચાનો આગનો વીમો નીચે મુજબ લીધો હતો.

સ્ટોક ..... રૂ. ૨,૦૦,૦૦૦

મકાન ..... રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦

નફા-નુકશાન અને સ્થિર ખર્ચા ..... રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦

તા. ૩૧મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૫નાં રોજ આગ લાગવાથી મકાનને નુકશાન થયું સાથે સ્ટોક પણ નાશ પામ્યો અને ધંધો ચાર માસ માટે ખોરવાઈ ગયો.

નીચેની માહિતી ધ્યાનમાં લઈ ત્રણે મથાળા હેઠળ વીમાનાં દાવાની રકમની ગણતરી કરો.

૩૧મી જુલાઈ ૨૦૧૫નાં રોજ પૂરા થતા વર્ષનાં વ્યવહારો નીચે મુજબ હતા.

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
શરૂ.નો સ્ટોક	૧,૧૫,૦૦૦	ખરીદી	૪,૨૦,૦૦૦
વેચાણ	૪,૮૦,૦૦૦	છેવટનો સ્ટોક	૧,૫૧,૦૦૦
સ્થિર ખર્ચા	૭૨,૦૦૦	અન્ય ખર્ચા	૨૦,૦૦૦
ડિવિડન્ડ મળ્યું	૪,૦૦૦	ચોખ્ખો નફો	૨૮,૦૦૦

ચાલુ વર્ષની ઓગસ્ટ માસની રોકડ ખરીદી રૂ. ૩૭,૮૦૦ અને ઉધાર ખરીદી રૂ. ૬,૨૦૦ હતી. અન્ય વિગત નીચે મુજબ છે.

રૂ.

બચાવી લીધેલ માલનું મૂલ્ય ૨૧,૧૨૪

મકાનની કિંમત ૨,૦૦,૦૦૦

મકાનનું નુકશાન ૧,૪૦,૦૦૦

ચાલુ વર્ષના ઓગસ્ટ માસનું વેચાણ ૮૦,૦૦૦

ધંધો ખોરવાઈ જવાનાં કારણે વેચાણમાં ઘટાડો ૪૦,૦૦૦

આગ બુઝાવવાનો ખર્ચ ૫,૮૧૩

અથવા

૩ ગરીબદાસનાં ગોડાઉનમાં તા. ૩૧-૦૮-૨૦૧૫નાં રોજ આગ લાગી, ફક્ત ૧૪ રૂ. ૪૪,૪૩૩ની કિંમતનો માલ બચાવી લેવામાં આવ્યો, માલનાં સ્ટોકનો આગનો વીમો રૂ. ૧,૬૦,૦૦૦ નો લેવામાં આવ્યો હતો. પોલીસીમાં સરેરાશ કલમનો સમાવેશ થાય છે. આગથી બચી ગયેલા હિસાબી ચોપડા અને નોંધો પરથી નીચેની માહિતી મળી છે.

રૂ.

તા. ૦૧-૦૧-૨૦૧૫નાં રોજ સ્ટોક ૧,૮૦,૦૦૦

તા. ૧-૦૧-૨૦૧૫ થી ૩૧-૦૮-૨૦૧૫ દરમિયાનનાં વ્યવહારો :

ખરીદી ૬,૦૦,૦૦૦

વેચાણ ૭,૮૦,૦૦૦

મજૂરી ૩૦,૦૦૦

નૂર અને જકાત ૨૪,૦૦૦

આવકમાલ ગાડીભાડુ ૧૦,૦૦૦

અન્ય માહિતી :

(૧) રૂ. ૨૪,૦૦૦ની પડતર કિંમતનો માલ એક મિત્રને ભાવોભાવ વેચવામાં આવ્યો હતો. જેની નોંધ વેચાણનોંધમાં થઈ છે.

(૨) તા. ૨૫-૦૮-૨૦૧૫નાં રોજ રૂ. ૩૦,૦૦૦નો માલ ખરીદ્યો હતો જેની નોંધ ખરીદનોંધમાં થઈ ગઈ છે. પરંતુ માલની ડિલીવરી તા. ૩૧-૦૮-૨૦૧૫ સુધી મળી નથી.

(૩) તા. ૨૦-૮-૨૦૧૫નાં રોજ પ્રેમને કેટલોક માલ રૂ. ૩૬,૦૦૦માં વેચવામાં આવ્યો હતો, જેની નોંધ વેચાણનોંધમાં થઈ ગઈ છે. પરંતુ માલની ડિલિવરી તા. ૩૧-૦૮-૨૦૧૫ સુધી કરવામાં આવી ન હતી.

(૪) રૂ. ૫૦,૦૦૦ની પડતર કિંમતનો માલ આડતીયાને આડત પર વેચવા માટે મોકલવામાં આવ્યો હતો, જેની નોંધ વેચાણ તરીકે થઈ ગઈ છે.

- (પ) રૂ. ૮,૦૦૦ નો માલ નમૂનાં તરીકે મફત વહેંચવામાં આવ્યો હતો, તેમજ રૂ. ૨,૦૦૦ની કિંમતનો માલ ધર્માદા તરીકે આપવામાં આવ્યો હતો.
- (દ) ચૂકવેલ મજૂરીમાં રૂ. ૩,૦૦૦ યંત્ર ગોઠવવા માટે ચૂકવેલ મજૂરીનો સમાવેશ થાય છે. જ્યારે રૂ. ૧,૦૦૦ મજૂરી ચૂકવવાની બાકી છે.
- (૭) આગ બુઝાવવાનાં ખર્ચાં રૂ. ૮,૬૩૪ થયા હતા.
- (૮) ૨૦૧૩ અને ૨૦૧૪નાં વર્ષને લગતી માહિતી નીચે પ્રમાણે છે.

વર્ષ	શરૂ. સ્ટોક	વેચાણ	કાર્યો નફો
૨૦૧૩	૧,૦૮,૦૦૦	૮,૦૦,૦૦૦	૨,૩૬,૦૦૦
૨૦૧૪	૧,૪૪,૦૦૦	૧૧,૦૦,૦૦૦	૩,૨૬,૦૦૦

કંપનીમાં સ્ટોક પડતર કિંમત કરતાં ૧૦% ઓછો આંકવાની પ્રથા છે.
વીમા કંપની સમક્ષ રજૂ કરવાની આગનાં દાવાની રકમ શોધો.

- ૪ (અ) તમે માનો છો કે પર્યાવરણ લક્ષી હિસાબી પદ્ધતિએ આધુનિક સમયની એક નાની જરૂરિયાત છે ? શા માટે ? ૬
- (બ) માનવ સંપત્તિનાં હિસાબો અંગે “લેવ એન્ડ સ્વાટ્ઝ” મોડેલની રીત સમજાવો. ૬
- અથવા**
- ૪ (અ) પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનું કાર્યક્ષેત્ર અને ઉપયોગીતા સમજાવો. ૬
- (બ) માનવ સંપત્તિનાં હિસાબોનાં ફાયદાઓ જણાવો. ૬

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
 (2) Profit and Loss Account and Balance Sheet prepare in vertical form.

- 1 (a) Following details extracted from the books of Shiv Ltd. 5
 How you can presented in the final accounts as on
 31.3.2015.

Particulars	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15
	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
Income tax paid in advance	78,000	1,32,000	90,000	1,20,000
Tax deducted at source	18,000	18,000	12,000	12,000
Provision for Tax	1,08,000	1,56,000	1,32,000	1,50,000
Tax assessed by Income Tax Department	96,000	1,62,000	1,20,000	-
Assessment Completed on	30.6.14	30.8.14	30.10.14	-

- (b) A fire occurred in the godown of “Shakti Ltd” on 31.3.2015. The stock value shown is Rs. 79,600. In the above stock, when it was valued, some stock of the value of Rs. 6,900 which was not sold properly Rs. 2,300 has been written off. A small part of this stock of the value of Rs. 3,450 was sold in the current year at the loss of Rs. 250. 5
- Net purchase and net sales during the current year was Rs. 1,62,000 and Rs. 2,28,000 respectively, the gross profit on sales is 20% the stock that was saved from fire was valued at Rs. 1,261. Calculate the amount of fire claim.

2 Maruti Ltd. was incorporated with an authorized capital of Rs. 30,00,000. Comprising of 1,00,000. 10% redeemable preference shares of Rs. 10 each and 2,00,000 equity shares of Rs. 10 each. 14

On 31st March 2014, 40,000 preference shares and 1,00,000 equity shares were fully paid up, whereas on 30,000 preference shares at Rs. 8 per share was paid up.

On 1st April 2014, the directors called up the remaining amount on partly paid up preference shares and as per provision of Company's Act, the company redeemed 3/5 of the preference shares at a premium of 5%.

Over and above the balances arising out of the above the books of the company show the following balances on 31st March, 2015.

Balances	Rs.	Balances	Rs.
Gross Profit	9,60,000	General reserve	6,00,000
Stock (31.3.2015)	3,78,400	Contribution to	
Administrative Exps.	56,000	Provident Fund	10,000
Cash and		Securities Premium	70,000
Bank Balance	3,90,000	Provident Fund's	
Debtors	90,000	Investment	1,00,000
10% debentures (to be		Interest on provident	
redeemed on 31.3. '19)	4,00,000	Fund's investment	10,000
Loose Tools	36,000	Investment in Nandan	
Selling expenses	70,000	Ltd. (10,000 shares	
Bills receivable	40,000	each of Rs. 10 paid	
Creditors	50,000	Rs. 7 each)	70,000
Bills Payable	36,000	Debenture interest	
Debenture Discount	20,000	(less 30%)	28,000
Profit-Loss A/c.		Plant-Machinery	24,00,000
(01.04. '14)	14,00,000	Building	8,00,000
Provision for tax		Dividend Equalization	
(01.04. '14)	1,40,000	Fund	2,00,000
Land	4,00,000	Custom Deposits	30,000
Tax paid for		Provident Fund	1,00,000
previous year	1,02,000	Fixed Deposit Accepted	80,000
Furniture	1,00,000	Interest on other	
		investment	
		(Gross Rs. 20,000)	15,400
		Income tax paid in	
		advance (2014-15)	2,00,000

Other Information :

- (1) Provide depreciation at 5% on Building, 5% on Plant and 10% on furniture.
- (2) Debtors include Rs. 10,000 as debt outstanding for a period exceeding six month. Provide 5% bad debt reserve.
- (3) Tax liability for the year 2013-14 was fixed at Rs. 1,16,000. Provision of taxation for current year is 50% to be made.
- (4) Directors recommended a dividend of 20% on equity share after transferring Rs. 1,50,000 to general reserve A/c. and Rs. 20,000 to dividend equalization fund out of the profit of the year 2014-15.

Prepare vertical profit and loss account for the year ended on 31.3.2015 and vertical balance sheet on that date from above information.

- 3** Mr. Kamnasib has insured his business against fire for **14** loss of goods, destruction of building and loss of profit as under:

	Rs.
Stock	2,00,000
Building	1,00,000
Loss of Profit and standard charges	1,00,000

Fire occurred on 31st August 2015, destroying the stock, damaging the building and causing business disreption for a period of 4 months. From the following particulars prepare insurance claims on the above three heads.

The following are the transaction of the previous year ended on 31st July 2015.

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Opening Stock	1,15,000	Purchases	4,20,000
Sales	4,80,000	Closing Stock	1,51,000
Standing charges	72,000	Other expenses	20,000
Dividend received	4,000	Net Profit	28,000

During the months of August in current year, cash purchases amount Rs. 37,800 and credit purchase was Rs. 6,200. Other information are as under :

	Rs.
Value of goods salvaged	21,124
Value of the building	2,00,000
Damage of the building	1,40,000
Sales of August in current year	80,000
Fill in turnover during the period of disruption	40,000
Expenses of mitigate loss	5,813

OR

- 3** A fire occurred in the Godown of Shri Garibdas on 31.08.2015. Goods worth Rs. 44,433 only could be salvaged. He had taken out a fire insurance policy of Rs. 1,60,000 for the stock. The claim was subject to average clause. The following information is available : **14**

Particulars	Rs.
Stock on 1.01.2015	1,80,000
Transaction during 1.1.2015 to 31.8.2015	
Purchases	6,00,000
Sales	7,80,000
Wages	30,000
Freight and Octroi	24,000
Carriage inward	10,000

Other Information :

- (1) Goods costing Rs. 24,000 were sold to a friend at cost, which has been included in the sales.
- (2) Goods worth Rs. 30,000 were purchased on 25.8.2015 which had been recorded in purchases but the delivery of the goods was not received till 31.08.2015.
- (3) On 20.8.2015 goods worth Rs. 36,000 were sold to Prem which is included in sales but goods were not delivered upto 31.8.2015.
- (4) Cost of goods sent on consignment to the consignee for sales was Rs. 50,000 which is recorded in sales.
- (5) Goods costing Rs. 8,000 was distributed as free sample whereas goods costing Rs. 2,000 was given as charity.
- (6) Wages included Rs. 3,000 as wages paid for installation on machinery whereas outstanding wages is Rs. 1,000.
- (7) The expenses incurred to mitigate loss was Rs. 8,634.
- (8) The information for the year 2013 and 2014 is as follows :

Year	Opening Stock Rs.	Sales Rs.	Gross Profit Rs.
2013	1,08,000	8,00,000	2,36,000
2014	1,44,000	11,00,000	3,26,000

There is a practice of valuing stock at 10% below cost.
Ascertain the amount of claim to be made on the insurance company for the loss of stock.

4 (a) Do you believe that environment accounting system is the dire need of present time ? Why ? 6

(b) Discuss on "Lev and Schwartz" method of Human Resource Accounting. 6

OR

4 (a) Discuss the scope and Utility of Environment Accounting. 6

(b) Describe advantages of Human Resource Accounting (H.R.A). 6
